
Dokument na rokovanie

A9-0338/2023

7.11.2023

SPRÁVA

o rozvojovej spolupráci EÚ na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave v rozvojových krajinách
(2023/2067(INI))

Výbor pre rozvoj

Spravodajca: György Hölvényi

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	20
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE.....	22
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	23

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o rozvojevej spolupráci EÚ na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave v rozvojových krajinách (2023/2067(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a jeho článok 24 z 12. decembra 2006,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951,
- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989,
- so zreteľom na cieľ udržateľného rozvoja OSN č. 4 týkajúci sa kvalitného vzdelávania,
- so zreteľom na správu OSN o cieľoch udržateľného rozvoja za rok 2022,
- so zreteľom na správu Detského fondu OSN (UNICEF) o základnom vzdelávaní za rok 2022,
- so zreteľom na fond OSN Vzdelávanie nepočká (Education Cannot Wait),
- so zreteľom na samit OSN o transformácii vzdelávania, ktorý sa uskutočnil v septembri 2022 v New Yorku,
- so zreteľom na svetovú štúdiu OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody z 11. júla 2019,
- so zreteľom na spoločnú publikáciu ACT Alliance E, Caritas Europa, EU-CORD a Islamic Relief Worldwide s názvom Engaging with local faith actors and communities (Spolupráca s miestnymi náboženskými aktérmi a komunitami),
- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) proti diskriminácii vo vzdelávaní prijatý 14. decembra 1960,
- so zreteľom na spoločnú iniciatívu UNICEF, UNESCO a Svetovej banky s názvom Misia: obnovenie vzdelávania v roku 2021,
- so zreteľom na podkladový dokument vypracovaný pre globálnu monitorovaciu správu o vzdelávaní za rok 2021 s názvom Náboženské školy, pluralita vzdelávania a právo na vzdelanie (Faith-based schools, education pluralism, and the right to education),

- so zreteľom na program Globálne partnerstvo pre vzdelávanie,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 s názvom Smerom k stratégii EÚ na podporu vzdelávania detí vo svete: zmiernovanie dosahu pandémie ochorenia COVID-19¹,
- so zreteľom na vypočutie zorganizované Výborom pre rozvoj 26. októbra 2022 na tému Vzdelávanie v núdzových a dlhotrvajúcich krízových situáciách: zabezpečenie prístupu mladých ľudí k vzdelávaniu a odbornej príprave,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. marca 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa (COM(2021)0142),
- so zreteľom na Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce - Globálna Európa (NDICI - Globálna Európa),
- so zreteľom na investičný balík Global Gateway Afrika – Európa,
- so zreteľom na zásady z Abidžanu týkajúce sa záväzkov štátov v oblasti ľudských práv poskytovať verejné vzdelávanie a regulovať účasť súkromného sektora na vzdelávaní, ktoré boli dohodnuté a prijaté na Pobreží Slonoviny 13. februára 2019,
- so zreteľom na program Erasmus+,
- so zreteľom na program EÚ Vzdelávanie v núdzových situáciách,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 18. mája 2018 s názvom Vzdelávanie v núdzových a dlhotrvajúcich krízových situáciách (COM(2018)0304),
- so zreteľom na usmerňujúce oznámenie Komisie z 29. marca 2023 s názvom Podpora rovnocenných partnerstiev s miestnymi príjemcami v prostredí humanitárnej pomoci,
- so zreteľom na vyhlásenie komisára Lenarčiča z 9. septembra 2022 o Medzinárodnom dni ochrany vzdelávania pred útokmi,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie zo 7. júna 2017 s názvom Nový Európsky konsenzus o rozvoji – Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť,
- so zreteľom na Deklaráciu o bezpečných školách, ktorú vydala Globálna koalícia na ochranu vzdelávania pred útokmi, a na Komplexný rámec bezpečnosti škôl na roky 2022 - 2030, ktorý bol uverejnený v júni 2022 a v ktorom sa uplatňuje prístup zohľadňujúci všetky nebezpečenstvá a všetky riziká vrátane prírodných a klimatických rizík, technologických rizík, biologických a zdravotných rizík, konfliktov a násilia, ako aj každodenných nebezpečenstiev a hrozieb,
- so zreteľom na usmernenia na ochranu škôl a univerzít pred vojenským použitím počas ozbrojených konfliktov, ktoré vydala Globálna koalícia na ochranu vzdelávania pred

---

¹ [Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 44.](#)

útokmi, a na stratégiu Globálnej aliancie pre znižovanie rizika katastrof a odolnosť v sektore vzdelávania na roky 2023 - 2025,

- so zreteľom na Kontinentálnu stratégiu vzdelávania pre Afriku na roky 2016 – 2025 (CESA 16 – 25)² a kontinentálnu stratégiu technického a odborného vzdelávania a prípravy na podporu zamestnanosti mladých ľudí,
- so zreteľom na pozičný dokument Educo z 1. marca 2023 s názvom Vzdelávanie v núdzových situáciách: naliehavé právo (Education in Emergencies: an urgent right),
- so zreteľom na globálnu monitorovaciu správu UNESCO o vzdelávaní 2021/2022,
- so zreteľom na správu Medzinárodnej pracovnej skupiny pre učiteľov pre vzdelávanie 2030 s názvom Preklenie rozdielov: zabezpečenie dostatočného počtu kvalifikovaných a podporovaných učiteľov v subsaharskej Afrike (Closing the gap: ensuring there are enough qualified and supported teachers in sub-Saharan Africa);
- so zreteľom na správu regionálnej pracovnej skupiny vysokého komisára OSN pre utečencov pre vzdelávanie v núdzových situáciách z októbra 2021 s názvom Útoky na vzdelávanie v západnej a strednej Afrike (Education under attack in West and Central Africa),
- so zreteľom na správu oddelenia pre fiškálne záležitosti Medzinárodného menového fondu s názvom Ako kontrolovať fiškálne náklady verejno-súkromných partnerstiev³ a osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 09/2018 s názvom Verejno-súkromné partnerstvá v EÚ: rozsiahle nedostatky a obmedzené prínosy⁴,
- so zreteľom na správu, ktorú vydala nezávislá hodnotiaca skupina skupiny Svetovej banky z 8. júna 2022 s názvom Hodnotenie investícií Medzinárodnej finančnej korporácie (IFC) do súkromných škôl K-12 a odpoveď vedenia IFC (An Evaluation of International Finance Corporation (IFC) Investments in K-12 Private Schools⁵ a IFC Management Response,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2018 o rozvojovej pomoci EÚ v oblasti vzdelávania⁶,
- so zreteľom na stratégiu EÚ v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030,
- so zreteľom na akčný plán pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ na roky 2022 – 2027,

---

² Africká únia, [Kontinentálna stratégia vzdelávania pre Afriku na roky 2016 – 2025 \(CESA 16 – 25\)](#), 2016,

³ Medzinárodný menový fond, [How to control the Fiscal Costs of Public-Private Partnerships](#) (Ako kontrolovať fiškálne náklady verejno-súkromných partnerstiev), 16. október 2018.

⁴ Európsky dvor audítorov, [Osobitná správa 09/2018: Verejno-súkromné partnerstvá v EÚ: rozsiahle nedostatky a obmedzené prínosy](#), 20. marec 2018.

⁵ Nezávislá hodnotiaca skupina skupiny Svetovej banky, [International Finance Corporation Management Response](#)

⁶ Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 2.

- so zreteľom na akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť III,
  - so zreteľom na správu Populačného fondu OSN s názvom State of World Population 2022: Seeing the Unseen (Stav svetovej populácie 2022: Vidieť neviditeľné)⁷
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 2023 o súdržnosti politík v záujme rozvoja⁸,
  - so zreteľom na usmernenia EÚ o deťoch v ozbrojených konfliktoch,
  - so zreteľom na záväzok z Buenos Aires prijatý na pätnástom zasadnutí Regionálnej konferencie o ženách v Latinskej Amerike a Karibiku v novembri 2022 o spravodlivej sociálnej organizácii starostlivosti,
  - so zreteľom na články 17 a 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
  - so zreteľom na článok 21 Zmluvy o Európskej únii,
  - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj (A9-0338/2023),
- A. keďže EÚ by mala podporovať svoje partnerské krajiny pri dosahovaní bezplatného všeobecného prístupu k vzdelávaniu a pomáhať pri formovaní vzdelávacieho ekosystému založeného na získavaní nových zručností potrebných v súvislosti s rastúcou úlohou digitalizácie, budovaní odolnosti na zvládanie výziev spôsobených zmenou klímy a riešením existujúcich nedostatkov v politikách a postupoch v oblasti vzdelávania s cieľom umožniť ich obyvateľom plne rozvinúť svoj potenciál, podporiť udržateľný rozvoj ich domovských krajín a znížiť nerovnosti;
- B. keďže nedávne nepredvídané závažné výzvy, ako je pandémia ochorenia COVID-19 a jej dôsledky, ruská agresia voči Ukrajine, globálna potravinová kríza, zmena klímy a jej dôsledky, kríza v oblasti biodiverzity, rastúci počet humanitárnych kríz a zadlženosť rozpočtov, spolu s rastúcim počtom dlhotrvajúcich kríz a konfliktov, na ktoré by sa nemalo zabúdať, prispievajú k zhoršeniu súčasnej celosvetovej krízy vzdelávania; keďže podľa UNESCO môžu prírodné katastrofy, pandémie a konflikty a z nich vyplývajúce vnútorné a cezhraničné vysídľovanie ovplyvniť duševné zdravie celých generácií a ponechať ich bez vzdelania a nepripravených prispieť k sociálnej a hospodárskej obnove svojej krajiny alebo regiónu;
- C. keďže celosvetová potravinová kríza má vplyv na vzdelávanie detí na celom svete, pričom najviac postihnuté sú dievčatá;
- D. keďže podľa globálnej monitorovacej správy UNESCO z roku 2022 znášajú domácnosti v krajinách s nízkymi a nižšími strednými príjmami 39 % celkových nákladov na vzdelávanie v porovnaní s iba 16 % v krajinách s vysokými príjmami;
- E. keďže podľa UNESCO bude v roku 2023⁹ približne 244 miliónov detí a mladých ľudí mimo školy a Afganistan je jedinou krajinou na svete, kde sa ženám a dievčatám

⁷Populačný fond OSN, [State of World Population 2022: Seeing the Unseen](#) (Stav svetovej populácie 2022: Vidieť neviditeľné)

odopiera prístup k vzdelávaniu mimo základnej školy; keďže v súčasnosti je 80 % dievčat a mladých žien v školskom veku v Afganistane režimom Talibanu zbavených základného práva na vzdelanie;

- F. keďže počet krízou postihnutých detí v školskom veku, ktoré potrebujú podporu pri vzdelávaní, je 224 miliónov a približne 72 miliónov detí vôbec nechodí do školy; keďže z týchto 72 miliónov je 53 % dievčat, 17 % má funkčné ťažkosti a 21 % (približne 15 miliónov) bolo násilne vysídlených;
- G. keďže globálna humanitárna podpora vzdelávania pokrývala v roku 2021 len 22 % požadovaných finančných prostriedkov, čo je menej ako v prípade iných sektorov; keďže v roku 2021 bolo na vzdelávanie vyčlenených len 2,9 % globálnej humanitárnej podpory, napriek tomu, že cieľ OSN je na úrovni 4 %;
- H. keďže v mnohých rozvojových krajinách dievčatá naďalej čelia najväčším výzvam, pokiaľ ide o prístup k základnému vzdelaniu a dokončenie celého cyklu počiatočného vzdelávania vrátane úplného stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania a účasti na programoch odbornej prípravy; keďže v krajinách s nízkymi príjmami dokončia základné vzdelanie menej ako dve tretiny dievčat a iba každé tretie dievča dokončí nižšie sekundárne vzdelanie; keďže tieto výzvy sú obzvlášť znepokojujúce v subsaharskom regióne v dôsledku rôznych nedostatkov a prekážok vrátane chudoby a rodových nerovností; keďže deti so zdravotným postihnutím nemajú dostatočný prístup k vzdelávaniu; keďže napríklad u žien so zdravotným postihnutím je trikrát vyššia pravdepodobnosť, že budú negramotné, ako u mužov bez zdravotného postihnutia;
- I. keďže najmä v subsaharskom regióne je u dievčat naďalej neúmerne vyššia pravdepodobnosť predčasného ukončenia vzdelávania ako u chlapcov, a to z dôvodu nedostatku hygienických zariadení v školách, absencie bezpečných zariadení a cielenej zdravotnej starostlivosti, predčasných manželstiev maloletých a tehotenstva; keďže dievčatá čelia značnej miere fyzického a sexuálneho násillia v dôsledku konfliktov, finančným a sociálno-ekonomickým faktorom a nerovnomernému rozdeleniu domácich a rodičovských úloh medzi mužmi a ženami bez ohľadu na to, či sú zapísané do školy alebo nie, a v dôsledku toho sa znižujú ich pracovné príležitosti a sociálne zabezpečenie; keďže tieto obmedzenia v prístupe k vzdelaniu sú ešte závažnejšie, keď sa s pohlavím, zdravotným postihnutím, migračným pôvodom, geografickou polohou a príslušnosťou k menšinám prelínajú ďalšie faktory diskriminácie;
- J. keďže na splnenie cieľa udržateľného rozvoja č. 4 (prístup ku kvalitnému vzdelávaniu pre všetkých) chýba krajinám s nízkymi a strednými príjmami 21 % potrebných finančných prostriedkov, čo predstavuje nedostatok finančných prostriedkov na vzdelávanie vo výške 97 miliárd USD;
- K. keďže problémy nepredstavuje len vysoký počet detí, ktoré nechodia do školy, ale aj nízka miera ukončenia školskej dochádzky; keďže miera ukončenia základného vzdelávania na celosvetovej úrovni je 87 %, zatiaľ čo v subsaharskom regióne je to len 63 %;

---

⁹ ešte pred pandemiou ochorenia COVID-19 nechodilo do školy približne 258 miliónov detí na celom svete, z toho 132 miliónov chlapcov a 127 miliónov dievčat.

- L. keďže prístup k všeobecnému vzdelávaniu a odbornej príprave je ľudským právom a základom udržateľného rozvoja; keďže je kľúčom k zníženiu sociálnych nerovností a dosiahnutiu ďalších základných práv, umožňuje ľuďom zamestnať sa, a tým získať prístup k dôstojnej práci, ktorú si sami zvolia, posilňuje postavenie mládeže a najmä dievčat a žien, aby získali samostatnosť, unikli chudobe a stali sa aktérmi zmien vo svojich komunitách a krajinách; keďže na tento účel by mali byť vzdelávacie programy a požiadavky trhu konzistentné;
- M. keďže kvalita vzdelávania zostáva veľkou výzvou aj v mnohých krajinách a regiónoch globálneho Juhu, najmä v subsaharskom regióne, kde 9 z 10 detí nevie čítať do veku 10 rokov, hoci väčšina z nich chodí do školy; keďže tento región sa vyznačuje aj nízkou úrovňou vzdelávania a vysokým pomerom počtu žiakov na jedného vyškoleného učiteľa, ktorý je 58 žiakov na základnom stupni a 43 žiakov na jedného vyškoleného učiteľa na stredoškolskej úrovni; keďže podľa odhadov UNESCO je subsaharský región nielen regiónom s najvyšším počtom detí, ktoré nechodia do školy, ale aj jediným regiónom, kde tento počet rastie a v roku 2021 dosiahol 98 miliónov; keďže odborné vzdelávanie ponúka možnosť získať zručnosti alebo kompetencie pre praktické zamestnanie súvisiace s konkrétnym povoláním alebo profesiou; keďže podľa Svetovej banky bola regiónom s najväčším nárastom miery chudoby v oblasti vzdelávania v rokoch 2019 až 2022 Latinská Amerika a Karibik, ktoré dosiahli rovnakú úroveň ako Južná Ázia;
- N. keďže chudoba, konflikty, prírodné katastrofy, násilie a vylúčenie, detská práca a iné ťažkosti, ktoré mladí ľudia zažívajú počas vývojovo citlivých období detstva a dospievania, ovplyvňujú ich schopnosť učiť sa; keďže trauma, ktorú utrpeli, poškodzuje ich odolnosť a schopnosť zvládať problémy, čo môže viesť k oneskoreniam vo vývoji, ktoré vzdelávací systém účinne nekompenzuje;
- O. keďže podľa UNESCO bude do roku 2030 potrebné prijať ďalších 68,8 milióna učiteľov pre základné a stredné školy, aby sa rozšíril prístup k vzdelávaniu a nahradili učiteľia, ktorí odchádzajú z pracovného pomeru; keďže podiel kvalifikovaných učiteľov v subsaharskom regióne od roku 2000 neustále klesá na primárnej aj sekundárnej úrovni a na dosiahnutie cieľa udržateľného rozvoja č. 4 je potrebné do roku 2030 prijať 15 miliónov nových učiteľov;
- P. keďže model štatistického inštitútu UNESCO týkajúci sa prognóz učiteľov na dosiahnutie cieľa udržateľného rozvoja č. 4 stanovuje referenčnú hodnotu 40 študentov na učiteľa (40:1) na primárnom stupni, 35:1 na nižšom sekundárnom stupni a 30:1 na vyššom sekundárnom stupni;
- Q. keďže v mnohých regiónoch sveta je nedostatočná a nedostatočne financovaná aj fyzická infraštruktúra pre vzdelávanie a vzdelávacie prostredie, najmä pre deti so zdravotným postihnutím a s poruchami učenia, najmä v subsaharskom regióne, kde má len 47 % škôl elektrinu a viac ako 50 % škôl nemá pitnú vodu ani primerané hygienické zariadenia a zariadenia na udržiavanie hygieny počas menštruácie pre dievčatá a mladé ženy;
- R. keďže útoky na školy sa nezameriavajú len na fyzickú infraštruktúru, ale ohrozujú aj život učiteľov a študentov;

- S. keďže verejné sociálne služby poskytované štátom, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť, stále nie sú v rozvojových krajinách všeobecne dostupné; keďže školy a iné vzdelávacie inštitúcie prevádzkované neštátnymi subjektmi vrátane náboženských organizácií a organizácií občianskej spoločnosti, ktoré sú inkluzívne a dopĺňajú vnútroštátne vzdelávacie systémy a poskytujú kvalitné všeobecné vzdelávanie, sú dôležité na zmiernenie nedostatkov tam, kde štát nedokáže zabezpečiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu;
- T. keďže okrem nedostatočného zabezpečenia a financovania primeranej vzdelávacej infraštruktúry predstavujú ďalšie výzvy na dosiahnutie cieľa udržateľného rozvoja č. 4 v rozvojových krajinách aj vysoká miera násilia a konfliktov, rodová nerovnosť, vplyv zmeny klímy a nedostatky vo vnútroštátnych predpisoch vrátane nedostatkov pri referenčnom porovnávaní zručností v oblasti gramotnosti a plánovaní učebných osnov, absencia prístupných študijných materiálov a iných učebných zdrojov a nedostatok kvalitnej odbornej prípravy učiteľov;
- U. keďže index ľudského kapitálu krajín subsaharskej Afriky zostáva na nízkej úrovni 0,4 v porovnaní s celosvetovým priemerom 0,57, čo naznačuje, že subsaharský región využíva len 55 % svojho potenciálu ľudského kapitálu; keďže mladé obyvateľstvo Afriky má obrovský potenciál podporiť trvalo udržateľný rozvoj na kontinente, ak sa mu poskytne primerané vzdelanie, odborná príprava a pracovné príležitosti a možnosť voľby; keďže sa odhaduje, že 70 000 kvalifikovaných odborníkov každoročne opúšťa Afriku; keďže trh práce v subsaharskej Afrike sa vyznačuje rastúcim nesúladom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, nízkou produktivitou, nízkou platenými pracovnými miestami, vysokou nezamestnanosťou a podzamestnanosťou mladých ľudí, pričom počet mladých ľudí bude do roku 2050 narastať a dosiahne viac ako 1 miliardu; keďže podľa odhadov skupiny Africkej rozvojovej banky sa na kontinente ročne vytvoria len 3 milióny formálnych pracovných miest, zatiaľ čo na trh práce každoročne vstupuje 10 až 12 miliónov mladých ľudí; keďže miera NEET (podiel mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy) vzrástla v Latinskej Amerike a Karibiku len za jeden rok o 3,8 % a v Ázii a Tichomorí o 1,5 % a podľa Medzinárodnej organizácie práce sú rodové rozdiely v oboch regiónoch mimoriadne významné;
- V. keďže školské stravovanie je rozhodujúcou záchrannou sieťou pre zraniteľné deti a domácnosti, najmä v čase, keď 345 miliónov ľudí vrátane 153 miliónov detí a dospievajúcich čelí hladovej kríze; keďže v súčasnosti využíva školské stravovanie 418 miliónov detí na celom svete, z ktorých 53 miliónov žije v subsaharskom regióne;
- W. keďže programy školského stravovania môžu zvýšiť počet žiakov zapísaných do škôl v priemere o 9 %;
- X. keďže Africká únia a viaceré krajiny v subsaharskom regióne sa postupne zapájajú do programov školského stravovania a podieľajú sa aj na financovaní týchto iniciatív;
- Y. keďže počet a trvanie humanitárnych kríz sa v poslednom desaťročí zvýšili a priemerná humanitárna kríza v súčasnosti trvá viac ako deväť rokov; keďže priemerné trvanie súčasného vysídľovania sa predlžuje; keďže podiel rozpočtu EÚ na humanitárnu pomoc vynaloženú na vzdelávanie v núdzových situáciách sa zvýšil z 1 % v roku 2015 na 10 %

v roku 2019 a odvtedy sa na tejto úrovni udržiava; keďže celková hodnota týchto výdavkov dosiahla v rokoch 2015 až 2022 výšku 970 miliónov EUR; keďže tento rozpočet je stále nedostatočný a nedostatok finančných prostriedkov na vzdelávanie v núdzových situáciách sa naďalej zväčšuje;

- Z. keďže Komisia sa zaviazala vyčleniť aspoň 10 % investícií z rozpočtu EÚ na rozvojovú spoluprácu, najmä v rámci nástroja NDICI - Globálna Európa, na zabezpečenie kvality, rovnosti a spravodlivosti vo vzdelávaní a na zosúladenie zručností a pracovných miest v rozvojových krajinách;
- AA. keďže iniciatíva Global Gateway zahŕňa vzdelávanie a výskum ako jednu zo svojich kľúčových investičných priorít vrátane digitálneho vzdelávania s perspektívou celoživotného vzdelávania v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja s cieľom uľahčiť mobilitu študentov, zamestnancov, učiteľov a štážístov a posilniť siete a partnerské učenie medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania;
1. opätovne potvrdzuje, že každý má právo na vzdelanie a že vzdelávanie, najmä základné, musí byť bezplatné, kvalitné, inkluzívne, dostupné bez akejkoľvek formy diskriminácie a povinné, aby sa do roku 2030 splnili ciele udržateľného rozvoja, pričom technické a odborné vzdelávanie, ako aj vysokoškolské vzdelávanie musia byť rovnako dostupné;
  2. konštatuje, že od nadobudnutia účinnosti nariadenia o NDICI – Globálna Európa¹⁰ 14. júna 2021 boli v rámci tohto nástroja schválené záväzky 49 partnerských krajín, ktoré nie sú susednými krajinami, ako aj ďalšie tri regionálne indikatívne programy (subsaharská Afrika, Ázia – Tichomorje a Latinská Amerika a Karibik) v celkovej výške 1,4 mld. EUR viazaných do roku 2022, medzi ktorými majú najvyšší podiel v nominálnom vyjadrení Nigéria (95 mil. EUR), Mozambik (58,5 mil. EUR), Nepál (51,5 mil. EUR) a Rwanda (51,3 mil. EUR).
  3. berie na vedomie, že 60 % záväzkov súvisiacich so vzdelávaním bolo prijatých na intervencie projektového typu, 25 % na všeobecnú a predovšetkým sektorovú rozpočtovú podporu, 7 % na príspevky do programov a fondov so špecifickým účelom, ktoré spravujú implementujúci partneri, ako je Globálne partnerstvo pre vzdelávanie, a 8 % na štipendiá/odbornú prípravu v darcovských krajinách;
  4. zdôrazňuje, že rýchlo rastúca mladá populácia v kombinácii s bohatými prírodnými zdrojmi a biodiverzitou predstavuje pre subsaharský región obrovský rozvojový potenciál, ak sa poskytnú správne príležitosti na podporu ľudského rozvoja;
  5. uznáva, že všeobecné vzdelávanie má jedinečný potenciál na zlepšenie životných podmienok, zníženie nerovností, boj proti chudobe, boj proti vykorisťovaniu detí a obchodovaniu s nimi, podporu demokratizácie a založenie inkluzívnych spoločností a uľahčenie sociálnej mobility s cieľom zabezpečiť, aby všetky deti a dospelí vrátane utečencov, vysídlených osôb a iných zraniteľných skupín mohli naplno využiť svoj potenciál; zdôrazňuje, že kvalitné vzdelávanie má pozitívny vplyv na podporu občianstva, presadzovanie spoločných sociálnych hodnôt, občianskej a demokratickej angažovanosti a vytváranie zodpovednej a mierovej spoločnosti; okrem toho

---

¹⁰ Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1).

konštatuje, že kvalitné vzdelávanie je nástrojom prevencie a boja proti radikalizácii mládeže;

6. odsudzuje akékoľvek využívanie škôl a vzdelávacích inštitúcií na šírenie nenávisťných prejavov; je znepokojený najmä aktivitami náboženských extrémistických skupín, ktoré zneužívajú vzdelávanie, využívajú nedostatky štátnych systémov a šíria neobjektívne názory na svet, najmä medzi mladými ľuďmi;
7. zdôrazňuje kľúčovú úlohu vzdelávania ako prostriedku na spoločné využívanie hodnôt, zvyšovanie povedomia a znižovanie rizika konfliktov; vyzýva EÚ, aby podporovala programy spolupráce, ktoré prispievajú k vzdelávaniu a zvyšovaniu povedomia mladých ľudí o boji proti nenávisťným prejavom, xenofóbii, násiliu páchanému na ženách, násiliu na základe sexuálnej orientácie alebo zdravotného postihnutia a všetkým formám diskriminácie v rozvojových krajinách; podporuje šírenie poznatkov o prepojení medzi pevninou a morom a o kritickej potrebe zachovať a chrániť oceány ako spoločné dobro ľudstva;
8. uznáva, že prístup k vzdelaniu predstavuje väčšiu príležitosť pre udržateľný, vyvážený a mierový rozvoj krajín a spoločností; zdôrazňuje, že vzdelanie je zásadne dôležité, pretože ovplyvňuje vyhladky ľudí na nájdenie dôstojnej práce, uplatňovanie ich občianskych práv, ich možnosti zúčastňovať sa na živote spoločnosti a ich zdravie;
9. uznáva, že prístup ku kvalitnému a všeobecnému vzdelávaniu, najmä základnému, umožňuje rozvojovým partnerským krajinám uvoľniť potenciál ľudského kapitálu ich mladého obyvateľstva a podporiť nielen ľudský rozvoj, ale aj hospodársky rast a trvalo udržateľný sociálny rozvoj ich krajín ako súčasť prístupu, ktorý je v súlade s bezplatnými a spravodlivými verejnými vzdelávacími systémami a podporuje ich; podporuje spoluprácu v oblasti poľnohospodárskeho vzdelávania medzi európskymi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a partnerskými krajinami, ako sú krajiny, ktoré sa zúčastňujú na projekte Veľký zelený múr, inovatívnom projekte, ktorého cieľom je umožniť miestnym komunitám prispôbiť sa zmene klímy, ktorý podporuje integrované riadenie ekosystémov a ponúka riešenie potravinovej neistoty v celom pásme Sahelu tým, že sa zameriava na boj proti degradácii pôdy a dezertifikácii, čo okrem iných výhod pomáha riešiť aj základné príčiny nútenej migrácie;
10. zdôrazňuje potrebu uznať transformačnú silu vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach, ako aj kultúry a dedičstva pre rozvoj ľudského kapitálu a tvorbu pracovných miest; ďalej zdôrazňuje, že je potrebné viac sa zamerať na pracovnú morálku a úlohu žien a mládeže a že je potrebné uznať úlohu rôznych miestnych aktérov ako činiteľov rozvoja s cieľom urýchliť prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať vzdelávanie a odbornú prípravu na podporu udržateľného živobytia, najmä pre dievčatá a ženy, aby mohli zohrávať úlohu aktérov zmien vo svojich komunitách a krajinách, čo je aj predpokladom na dosiahnutie cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj;
11. v tejto súvislosti zdôrazňuje veľký potenciál výmeny poznatkov, zručností a know-how v oblastiach, ako je adaptácia na zmenu klímy, ochrana biodiverzity a agroekologická transformácia; berie preto na vedomie úlohu, ktorú môžu európske zámorské územia zohrávať pri budovaní spolupráce a mobility a výmenných programov s rozvojovými

krajinami v ich regionálnych oblastiach, najmä s Organizáciou afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTS); podporuje a vyzýva na ďalšie rozšírenie programu Erasmus+ na africké krajiny a nabáda na rozvoj projektov mobility a partnerstiev zameraných na posilnenie atraktívnosti vzdelávania v krajinách EÚ, ako aj systémov odbornej prípravy partnerských krajín;

12. konštatuje, že rozvojové krajiny čelia rôznym výzvam, najmä v oblasti vzdelávania, v dôsledku ich odlišného kultúrneho, sociálneho a hospodárskeho zázemia, a preto je potrebné úsilie EÚ prispôbiť miestnemu prostrediu a podmienkam;
13. konštatuje, že sociálnemu a hospodárskemu rozvoju v partnerských krajinách EÚ bráni nedostatok vyškolených odborníkov na miestnej úrovni; ďalej zdôrazňuje, že investície do terciárneho vzdelávania, a najmä do zručností v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky (STEM), sú rozhodujúce pre nové pracovné príležitosti pre mladých ľudí a pre vytváranie kvalitných pracovných miest alebo zmenu pracovných miest; vyzýva EÚ, aby usmerňovala mladých ľudí na pracovné miesta budúcnosti podporou rozvoja odbornej prípravy a zručností spojených so zelenou a digitálnou transformáciou a technologickými inováciami v rozvojových krajinách; zdôrazňuje význam podpory vzdelávania a odbornej prípravy dievčat a žien v oblasti STEM;
14. žiada, aby sa elektrifikácia v rozvojových krajinách stala najvyššou prioritou, pretože nedostatok elektriny alebo nedostatočný prístup k elektrine na mnohých územiach týchto krajín vážne ohrozuje základné potreby každodenného života ľudí, najmä pokiaľ ide o zdravie, potravinovú bezpečnosť, lekársku a nemocničnú starostlivosť a vzdelávanie; konštatuje, že elektrifikácia musí umožniť znižovanie chudoby pomocou vytvárania produktívnych hospodárskych činností, prístupu k novým kľúčovým digitálnym vzdelávacím zdrojom a dištančného vzdelávania s cieľom účinne zlepšiť prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave;
15. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že prístup ku kvalitnému a všeobecnému vzdelávaniu ako ľudské právo pre všetkých sa musí zabezpečiť bez ohľadu na sociálno-ekonomické postavenie, kultúrne zázemie, náboženstvo alebo vieru, pohlavie, sexuálnu orientáciu, zdravotné postihnutie, geografickú situáciu alebo na rozdiely medzi vidiekom a mestom, a to aj v nestabilných krajinách a krajinách postihnutých konfliktom; zdôrazňuje, že je potrebné spolupracovať s partnerskými krajinami, najmä s krajinami v subsaharskom regióne, a to pochopením miestnych citlivých otázok, a usilovať sa o nájdenie porozumenia pre tieto výzvy;
16. vyzýva Komisiu, aby vypracovala metodiky a usmernenia, ktoré posilnia schopnosť jej projektov pomoci osloviť všetkých študentov, najmä tých, ktorí nemusia mať prístup k vzdelávaniu; v tejto súvislosti zdôrazňuje osobitné výzvy pre nútene vysídlené osoby a zdôrazňuje, že je dôležité znížiť narušenie a zabezpečiť kontinuitu vzdelávania;
17. zdôrazňuje, že je potrebné podporovať úsilie rozvojových krajín o poskytovanie rovnakých príležitostí na vzdelávanie a poskytovanie kvalitného vzdelávania, ktoré rieši súčasné výzvy a spĺňa moderné normy pre všetkých;
18. opätovne vyzýva Komisiu, aby prijala vhodné legislatívne opatrenia v oblasti medzinárodného obchodu a spolupráce s cieľom zabrániť zhoršovaniu situácie v oblasti detskej práce, keďže každé dieťa má základné právo na kvalitné vzdelávanie; vyzýva

krajiny na celom svete, aby zaviedli právne rámce pre zápis do verejných škôl a stanovili minimálny vek na ukončenie povinnej školskej dochádzky;

19. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dievčatá a ženy v rozvojových krajinách sú obzvlášť zraniteľné voči predčasným pôrodom a neúmyselným tehotenstvám, detským manželstvám, obchodovaniu s ľuďmi, prostitúcii, mrzačeniu pohlavných orgánov, prenosu sexuálne prenosných chorôb vrátane HIV a rodovo motivovanému násiliu, najmä v chudobných, izolovaných a odľahlých oblastiach, ako aj v humanitárnych krízových situáciách; v tejto súvislosti pripomína osobitný význam prístupu k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a právam v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 5 dohodnutým v súlade s akčným programom Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a Pekinskou akčnou platformou a záverečnými dokumentmi ich hodnotiacich konferencií;
20. ďalej vyzýva EÚ, aby podporovala programy, ktoré uľahčujú prístup mladých ľudí k vode, sanitárnym a hygienickým službám vo vzdelávacích a školiacich zariadeniach, najmä pre dievčatá a mladé ženy, a to s prihliadnutím na akčné plány EÚ v oblasti rodovej rovnosti;
21. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom podporiť komplexnú sexuálnu výchovu primeranú veku založenú na dôkazoch, ktorá poskytuje veku primerané informácie o puberte, menštruačnom cykle, tehotenstve a pôrode; konštatuje, že to môže mladým ľuďom poskytnúť vedomosti primerané ich veku s cieľom zvýšiť povedomie o rodovo podmienenom násilí a reprodukčnom zdraví, zdôrazniť význam prevencie sexuálneho zneužívania, ako aj prevencie tehotenstva a manželstva v skorom veku, odstrániť rodové rozdiely vo všetkých aspektoch a na všetkých úrovniach vzdelávania, podporiť vedúce postavenie žien, zmeniť škodlivé rodové normy, postoje a praktiky a podporiť rovnomernejšie rozdelenie neplatenej starostlivosti medzi ženy a mužov v súlade s koncepciou spoločnosti poskytujúcej starostlivosť;
22. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby všetky školské prostredia boli bezpečné a podporovali zdravie a pohodu všetkých mladých ľudí, ako aj dôležitosť boja proti násiliu páchanému na dievčatách v školách aj v komunite a potrebu zabezpečiť rovnaké práva a príležitosti pre dievčatá a chlapcov, ako aj ženy a mužov vo všetkých aspektoch a na všetkých úrovniach vzdelávania a posilnenia postavenia;
23. zdôrazňuje význam kvalitnej infraštruktúry, vybavenia a vzdelávacích materiálov ako predpokladov poskytovania kvalitného vzdelávania; požaduje opatrenia, ktoré zabezpečia dostupnosť škôl a dopravy, najmä pre deti so zdravotným postihnutím; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vytvorila programy, ktoré poskytnú potrebnú podporu v súvislosti so zdravotným postihnutím s cieľom prekonať prekážky, ako je neprístupné prostredie pre vzdelávanie a odbornú prípravu; vyzýva Komisiu, aby čoraz viac podporovala využívanie asistenčných technológií a digitalizácie na vzdelávacie účely, ktoré lepšie sprístupnia vzdelávanie osobám so zdravotným postihnutím a umožnia výučbu Braillovho písma alebo posunkovej reči pre zrakovo postihnuté deti a pre deti so sluchovým alebo rečovým postihnutím;

24. so znepokojením berie na vedomie rastúci počet detí postihnutých krízou; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v tejto súvislosti spolu s medzinárodným spoločenstvom zaviedli inovatívne riešenia s cieľom poskytnúť príležitosti na vzdelávanie pre chlapcov a dievčatá postihnuté konfliktami, humanitárnymi krízami a vnútroštátnymi politikami, ktoré zakazujú vzdelávanie, najmä pre dievčatá a ženy v totalitných režimoch; ďalej konštatuje, že zabezpečenie prístupu detí a mladých ľudí k vzdelávaniu v humanitárnych krízach si vyžaduje primerané financovanie, ako aj lepšiu spoluprácu medzi humanitárnymi a rozvojovými aktérmi prostredníctvom koordinovaného a systematického zapojenia miestnych zainteresovaných strán vrátane zástupcov občianskej spoločnosti, vzdelávania a správy vecí verejných; ďalej naliehavo vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby uplatňovalo prístup založený na prepojení humanitárnej pomoci, rozvoja a mieru s cieľom riešiť dlhotrvajúce krízy; zdôrazňuje, že sektor vzdelávania by mal uprednostniť osobitné opatrenia v oblasti pripravenosti a politické opatrenia na predvídanie rizík a reagovanie na vzdelávacie potreby detí a dospelých v krízových situáciách vrátane vysídleného obyvateľstva; konštatuje, že plánovanie zohľadňujúce krízu by sa preto malo zamerať na riziká, ktoré pre vzdelávanie predstavujú konflikty a prírodné nebezpečenstvá vrátane klimatických rizík, s cieľom obmedziť negatívny vplyv kríz na jednotlivých študentov, učiteľov a správu vzdelávania;
25. zdôrazňuje potrebu navrhnuť vzdelávacie systémy a infraštruktúry odolné voči zmene klímy a reagujúce na otrasy, ktoré umožnia deťom pokračovať vo vzdelávaní v nestabilnom prostredí a uprostred dôsledkov klimatickej krízy;
26. konštatuje, že humanitárnym výzvam na vzdelávanie v núdzových situáciách chýbajú potrebné finančné zdroje; v tejto súvislosti víta úsilie fondu OSN Vzdelávanie nepočká (Education Cannot Wait) o urýchlenie pokroku v tejto otázke;
27. zdôrazňuje možnosti, ktoré ponúka spolupráca EÚ s občianskou spoločnosťou, miestnymi občianskymi organizáciami, apolitickými organizáciami, neziskovými organizáciami, miestnymi náboženskými organizáciami, ako aj organizáciami zastupujúcimi mládež, ženy a dievčatá a osoby so zdravotným postihnutím, ktoré prispievajú k vnútroštátnemu systému verejného vzdelávania; zdôrazňuje tiež dôležitú úlohu medzinárodných mimovládnych organizácií poskytujúcich vzdelávanie v núdzových situáciách; ďalej konštatuje, že tieto organizácie majú potenciál uľahčiť prístup humanitárnej pomoci, a tým zvýšiť efektívnosť činností EÚ a umožniť, aby sa pomoc EÚ dostala priamo k zraniteľným skupinám vrátane mladých ľudí v núdzových situáciách a ku komunitám v odľahlých oblastiach;
28. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby posilnili spoluprácu a partnerstvá s miestnymi organizáciami vrátane náboženských organizácií a demokratických miestnych samospráv, organizácií občianskej spoločnosti a organizácií zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, mládež a ženy, ako aj s medzinárodnými organizáciami, ktoré poskytujú možnosti vzdelávania zraniteľným a izolovaným skupinám vrátane tých, ktoré čelia problémom v oblasti duševného zdravia alebo sociálnym ťažkostiam, v súlade s Abidžánskymi zásadami o povinnostiach štátov v oblasti ľudských práv poskytovať verejné vzdelávanie a regulovať účasť súkromného sektora na vzdelávaní; konštatuje, že delegácie EÚ v partnerských krajinách zohrávajú obzvlášť dôležitú úlohu pri zapájaní týchto aktérov do realizácie financovania EÚ pre

prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu, keďže sú hlavným kontaktným miestom pre miestnych partnerov;

29. zdôrazňuje, že únik mozgov z rozvojových krajín znamená stratu mladých pracovníkov, talentu a vitality a má vplyv na hospodársky a udržateľný rozvoj v týchto krajinách, najmä v sektore zdravotnej starostlivosti; zdôrazňuje, že africké krajiny prišli v rokoch 2002 až 2015 o 2 miliardy USD len v sektore zdravotnej starostlivosti v dôsledku úniku mozgov a že kvalitné vzdelávanie, ktoré spĺňa požiadavky trhu, vytvára pracovné miesta, čo vedie k nižšiemu úniku mozgov;
30. zdôrazňuje, že bezplatné školské stravovanie má zásadný význam nielen pre zdravie a vzdelávanie študentov, boj proti hladu a podvýžive a zvýšenie počtu zapísaných žiakov v školách, ale má aj pozitívny hospodársky vplyv; trvá na tom, že miestna výroba potravín založená na agroekológii a udržateľnom rybárstve môže významne pomôcť v boji proti chudobe a hladu a zároveň znížiť závislosť obyvateľstva od dodávok potravín z vonkajších trhov; vyzýva EÚ, aby podporovala programy spolupráce, ktoré uľahčujú mladým ľuďom prístup k bezplatnému školskému stravovaniu;
31. zdôrazňuje osobitnú úlohu delegácií EÚ pri zapájaní sa do dialógu s demokratickými miestnymi samosprávami, organizáciami občianskej spoločnosti, organizáciami pre ľudské práva, organizáciami žien, združeniami rodičov, združeniami učiteľov, vzdelávacími a školiacimi inštitúciami a poskytovateľmi vzdelávania a miestnymi náboženskými subjektmi, ako sa uvádza v článku 17 ZFEÚ, s cieľom zvýšiť účinnosť a zabezpečiť, aby sa podpora EÚ dostala k vzdialeným, ťažko dostupným a zraniteľným komunitám;
32. zdôrazňuje význam údajov o vzdelávacích potrebách a údajov rozčlenených podľa pohlavia, veku, zdravotného postihnutia atď., ako aj vytvorenie komplexného rámca pre systematický zber a analýzu rozčlenených údajov o iniciatívach financovaných EÚ v oblasti inkluzívneho vzdelávania s cieľom sledovať financovanie inkluzívneho vzdelávania a podávať správy na základe ukazovateľov rovnosti;
33. zdôrazňuje, že je dôležité zlepšiť posudzovanie nákladov a vplyvu pri výbere a monitorovaní vzdelávacích iniciatív vrátane potreby zabezpečiť, aby projekty trvali dostatočne dlho na účinné riešenie vzdelávacích potrieb detí, a zabrániť nadmernej administratívnej záťaži pre implementujúcich partnerov a riešiť dlhodobú udržateľnosť vzdelávacích programov;
34. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili ostražitosť voči podvodom, aby sa finančné prostriedky EÚ dostali ku konečným príjemcom a slúžili rozvojovým cieľom;
35. požaduje prísne hodnotenie a kontrolu pridelovania finančných prostriedkov EÚ na vzdelávacie projekty s cieľom zabezpečiť, aby sa pomoc účinne poskytovala štruktúram a mimovládnym organizáciám, ktoré sú v súlade s európskymi hodnotami;
36. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi a príslušnými aktérmi, ako sú OSN a organizácie občianskej spoločnosti, poskytla partnerským krajinám EÚ technickú pomoc pri zlepšovaní kvality vnútroštátnych predpisov, noriem kvality a plánov v oblasti vzdelávania, ako aj zberu a monitorovania údajov s cieľom uľahčiť

primerané riadenie a dlhodobé plánovanie na posilnenie vzdelávacích systémov, najmä systémov verejného vzdelávania; pripomína potrebu viacodvetvového prístupu k vzdelávaniu;

37. berie na vedomie možný vplyv politiky digitálneho vzdelávania na rozvoj, ktorá vytvára príležitosť pre elektronické vzdelávanie prostredníctvom prispôbovaných riešení na uplatňovanie digitálnych technológií pri výučbe a učení sa tak, aby zodpovedali regionálnym a miestnym podmienkam, za predpokladu, že existujú primerané podmienky;
38. zdôrazňuje potenciál digitálnych technológií a elektronického vzdelávania na uľahčenie prístupu ľudí k vzdelávaniu a odbornej príprave, najmä pre zraniteľné skupiny a osoby so zdravotným postihnutím alebo žijúce v odľahlých alebo izolovaných oblastiach; vyzýva EÚ, aby podporovala rozvoj infraštruktúry pripojiteľnosti a digitálnych spôsobilostí v rozvojových krajinách s cieľom priblížiť najvzdialenejším obyvateľom vzdelávanie a rozvíjať ich digitálne zručnosti;
39. vyzýva Komisiu, aby podporovala iniciatívy, ktoré umožňujú odborníkom a pedagógom z krajín EÚ odovzdávať svoje poznatky a skúsenosti kolegom v rozvojových krajinách prostredníctvom kultúrnych a profesijných výmenných programov podobných programu Erasmus+;
40. uznáva, že uprednostnenie financovania predškolského a základného vzdelávania by zabezpečilo spravodlivejšie výsledky vzdelávania, pretože by sa dostalo k najchudobnejším častiam spoločnosti; zdôrazňuje, že na dosiahnutie integrálneho ľudského rozvoja sú potrebné investície do kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy; ďalej sa domnieva, že mimoškolské aktivity v školách výrazne prispievajú k sociálnemu rozvoju mladých ľudí;
41. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi poskytla partnerským krajinám EÚ podporu pri zlepšovaní vnútroštátnych predpisov a rozpočtových plánov v oblasti vzdelávania; poukazuje na význam viacročných orientačných programov pri posilňovaní kvalitných systémov verejného vzdelávania a ich dlhodober stability;
42. zdôrazňuje význam zostavovania národných rozpočtov pri určovaní priorít v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v partnerských krajinách a vyčlenenia pevného podielu HDP na uprednostňovanie vzdelávania a zlepšenie začlenenia žien a dievčat do vzdelávacieho systému, ako aj plánovanie finančnej štruktúry na vykonávanie regionálnych a miestnych stratégií v oblasti zručností; v tejto súvislosti víta záväzok signatárov vyhlásenia o financovaní vzdelávania zo 6. júla 2021, že partnerské krajiny Globálneho partnerstva pre vzdelávanie (GPE), ktoré vynaložili viac ako 20 % svojich ročných verejných výdavkov na vzdelávanie pred pandémiou COVID-19, budú naďalej chrániť túto úroveň investícií tým, že udržia rozpočty na vzdelávanie nad touto úrovňou, a že partnerské krajiny GPE, ktoré predtým vynakladali menej ako 20 % svojich ročných verejných výdavkov na vzdelávanie, sa budú snažiť postupne zvyšovať svoje domáce výdavky na vzdelávanie smerom k celosvetovej referenčnej hodnote 20 % do roku 2025;
43. zdôrazňuje zásadný význam zvýšenia výdavkovej kapacity partnerských krajín na vzdelávanie poskytovaním pomoci pri rozširovaní ich daňových základov, boji proti

daňovým únikom a riešení nezákonných finančných tokov; uznáva, že domáce financovanie vzdelávania závisí aj od širších hospodárskych faktorov: pripomína, že je potrebné pracovať na opatreniach na odpustenie dlhu, a to aj zapojením sa do strategického dialógu s Medzinárodným menovým fondom, ktoré partnerským krajinám, ktoré sú vysoko zadlžené umožnia vyčleniť väčšiu časť rozpočtu na vzdelávanie;

44. uznáva, že verejné financovanie slúži ako hlavný a základný finančný nástroj, avšak samo o sebe nepostačuje na pokrytie nedostatku finančných prostriedkov na vzdelávanie; uznáva aj úlohu posilnených verejno-súkromných partnerstiev (PPP), najmä v oblasti technického a odborného vzdelávania, s cieľom systematicky sa prispôsobovať zmenám v odbornom prostredí prostredníctvom zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, s osobitným dôrazom na vytváranie prístupného digitálneho prostredia, ktoré umožňuje rozvoj alebo zlepšenie digitálnych kompetencií; ďalej zdôrazňuje, že začlenenie súkromného sektora sa musí uskutočniť starostlivo monitorovaným spôsobom s cieľom zabrániť komoditizácii a privatizácii vzdelávacích služieb a prehlbovaniu existujúcich nerovností a zároveň zabezpečiť, aby všetky investície do vzdelávacieho systému vždy rešpektovali základné ľudské práva vrátane práva na všeobecný prístup k vzdelávaniu a humanitárne zásady v humanitárnych činnostiach; trvá na tom, že verejno-súkromné partnerstvá musia byť navrhnuté tak, aby nepredstavovali zvýšenú záťaž alebo riziká pre verejné financie a nepodporovali trhovo orientovaný prístup, v rámci ktorého sa vzdelávanie považuje skôr za komoditu než za základné ľudské právo; pripomína, že súkromný sektor nemôže nahradiť, ale skôr dopĺňať verejné investície do kritických služieb, ako je vzdelávanie, ktoré poskytujú rozhodujúce dlhodobé vyhliadky na vymanenie sa z chudoby;
45. zdôrazňuje, že starostlivo navrhnuté a kontrolované verejno-súkromné partnerstvá môžu pomôcť zabezpečiť prístup ku kvalitnému všeobecnému vzdelávaniu a technickej a odbornej príprave pre všetkých; zdôrazňuje, že je dôležité vybudovať primerane vybavené vzdelávacie prostredie, ktoré rieši akútne problémy, ako je nedostatok učiteľov, a prijať potrebné kroky na dosiahnutie lepších vyučovacích metód s cieľom zabezpečiť úspech a udržateľnosť investícií EÚ, najmä v rámci iniciatívy Global Gateway, ktoré by mali byť sprevádzané následnými opatreniami a monitorovacími mechanizmami na meranie vplyvu;
46. vyzýva Komisiu, aby pri plánovaní a realizácii investícií v rámci nástroja NDICI - Global Europe, ako aj v rámci iniciatívy Global Gateway, najmä v oblasti vzdelávania, zvažila potrebu odborníkov vyškolených na miestnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby podporovala technické a odborné vzdelávanie a iné programy odbornej prípravy s cieľom umožniť, aby sa investície EÚ stali udržateľnejšími a prospešnejšími pre partnerské krajiny aj z dlhodobého hľadiska;
47. víta súčasný politický záväzok Komisie vyčleniť v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 - 2027 najmenej 10 % rozpočtu na rozvojovú spoluprácu na podporu prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu v rozvojových krajinách;
48. naliehavo vyzýva Komisiu, aby bezodkladne vymedzila jasnú stratégiu vykonávania vonkajšej činnosti pre svoj cieľ vyčleniť aspoň 10 % výdavkov na vzdelávanie a aby tieto finančné prostriedky využívala spôsobom, ktorý bude viac orientovaný na

výsledky, s jasnými a transparentnými ukazovateľmi založenými na rozčlenených údajoch a doplnenými usmerneniami, ktoré budú v súlade s odporúčaniami samitu OSN o transformácii vzdelávania; ďalej konštatuje, že na samite o transformácii vzdelávania v roku 2022 sa mnohé krajiny odvolávali na rozpočtovanie a riadenie zamerané na výsledky ako na prostriedok na zabezpečenie väčšej efektívnosti; naliehavo vyzýva Komisiu, aby v rámci procesu preskúmania nástroja NDICI – Globálna Európa v polovici trvania dôkladne preskúmala sumy a projekty spojené s prístupom k vzdelávaniu a odbornej príprave v partnerských krajinách a posúdila účinnosť podporovaných opatrení, pričom zohľadní politický záväzok Komisie;

49. Vyzýva Komisiu, aby sa zaviazala vyčleniť pevný podiel, aspoň 10 % súčasného a budúceho rozpočtu EÚ na rozvojovú politiku, pričom by sa malo prejsť na 15 %, ako to požaduje samit o transformácii vzdelávania, na podporu prístupu ku kvalitnému všeobecnému vzdelávaniu a technickej a odbornej príprave v partnerských krajinách, čím by sa zabezpečila predvídateľnosť pomoci;
víta, že v návrhu Komisie na revíziu viacročného finančného rámca na obdobie 2024 – 2027 sa venuje pozornosť okruhu 6, v ktorom sa na riešenie rôznych výziev v partnerských krajinách navýši rozpočet najmenej o 10,5 miliardy EUR; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité zvýšiť financovanie geografických a tematických programov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v rámci nástroja NDICI - Globálna Európa;
50. vyzýva členské štáty a rozvojových partnerov, aby splnili svoj záväzok vynaložiť 0,7 % svojho hrubého národného dôchodku (HND) na oficiálnu rozvojovú pomoc (ODA); poznamenáva, že členské štáty, ktoré pristúpili k EÚ po roku 2002, sa zaviazali, že sa budú snažiť zvýšiť pomer ODA k HND na 0,33 %; víta úsilie, ktoré tieto a ostatné členské štáty doteraz vynaložili na postupné zvyšovanie svojich výdavkov na oficiálnu rozvojovú pomoc; nabáda tieto členské štáty, aby pokračovali v nastúpenej ceste;
51. víta vedúce postavenie EÚ vo financovaní vzdelávania v núdzových situáciách, ktoré dosahuje 10 % jej humanitárneho rozpočtu; naliehavo vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili úsilie o zvýšenie svojho príspevku na vzdelávanie v núdzových situáciách a aby sa k tomuto vedúcemu postaveniu pripojili aj posilnením svojich právnych rámcov s cieľom dosiahnuť tento cieľ do roku 2030; uznáva, že je potrebné financovať miestne organizácie, ktoré poskytujú prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, uplatňovať prístup trojitého prepojenia a podporovať učiteľov s cieľom zabezpečiť kvalitné vzdelávanie a investície do školských pomôcok, najmä pre dlhodobo vysídlené deti;
52. potvrdzuje, že je mimoriadne dôležité naďalej pozorne sledovať plnenie záväzkov Komisie v oblasti podpory prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu;
53. uznáva kľúčovú úlohu kvalifikovaných učiteľov v kvalitnom vzdelávaní, najmä učiteľiek, ktoré môžu byť vzorom pre dievčatá; vyzýva na zvýšenie úsilia o zlepšenie postavenia učiteľov a ich pracovných podmienok s cieľom zatriktívniť učiteľské povolanie pomocou intenzívneho sociálneho dialógu a účasti učiteľov na rozhodovacích procesoch v oblasti vzdelávania a zlepšením financovania učiteľov prostredníctvom integrovaných národných reformných stratégií vrátane účinného riadenia a špecializovaných finančných stratégií a rozpočtovania;

54. víta oznámenie o spustení regionálnej iniciatívy učiteľov pre Afriku ako hlavnej iniciatívy v rámci investičného balíka Global Gateway EÚ – Afrika:
55. konštatuje, že plánovanie finančnej podpory EÚ na rozvoj, najmä v oblasti prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a technickej a odbornej príprave, musí byť v súlade s politickými a rozpočtovými záväzkami a prioritami rozvojových partnerských krajín; zdôrazňuje, že záväzok partnerských krajín a domáca zodpovednosť sú nevyhnutným predpokladom na zabezpečenie udržateľnosti projektov realizovaných z finančných prostriedkov EÚ;
56. je znepokojený útokmi extrémistických skupín zameranými na školy; dôrazne odsudzuje akékoľvek útoky na školy, učiteľov a študentov a vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby využili všetky dostupné nástroje na zabránenie tomu, aby sa školy stali terčom ozbrojených skupín; vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby sa na medzinárodných fórach zasadzovali za to, aby školy zostali otvorené, prístupné a bezpečné pred útokmi a aby odsúdili využívanie škôl a univerzít ozbrojenými skupinami na vojenské účely;
57. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby využili všetky dostupné nástroje na zabezpečenie toho, aby investície EÚ do vzdelávania a odbornej prípravy slúžili na podporu udržateľného rozvoja partnerských krajín v súlade s Agendou OSN pre udržateľný rozvoj do roku 2030 a cieľmi udržateľného rozvoja č. 4 a 5; žiada, aby sa členské štáty EÚ mobilizovali na realizovanie partnerstiev s rozvojovými krajinami v oblasti vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy a aby mladí ľudia v rozvojových partnerských krajinách mohli študovať v zahraničí, čím sa zabezpečí pozitívny vplyv na ich komunity;
58. poveruje svoju predsedníčku, aby toto uznesenie postúpila Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Svet čelí obrovskej výzve v súvislosti s prístupom ku kvalitnému vzdelávaniu. Chýbajú vyškolení učitelia, vhodná infraštruktúra, ako aj primerané učebné materiály. V dôsledku pandémie COVID-19 bolo vzdelávanie prerušené pre 90 % detí na svete. Hoci po pandémii sa školy pomaly znovu otvorili, ozbrojené konflikty, nútené vysídľovanie obyvateľstva, zdravotné katastrofy a iné krízy mali významný vplyv na prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a vďaka nim sa vzdelávacie systémy dostali na hranice kapacít. Nedostatok finančných prostriedkov na splnenie cieľa udržateľného rozvoja č. 4 (prístup ku kvalitnému vzdelávaniu) dosiahol 97 miliárd USD, čo znamená, že sa nie je k dispozícii najmenej 21 % finančných prostriedkov potrebných na poskytovanie dostupného inkluzívneho kvalitného vzdelávania. Kríza neúmerne postihuje rozvojové krajiny, najmä v subsaharskom regióne, ktorý je jediným regiónom, v ktorom počet detí bez školskej dochádzky stále rastie. Tieto krízy postihujú najmä dievčatá a deti so zdravotným postihnutím, ako aj mnohé menšinové skupiny, ako sú domorodé komunity, etnické a náboženské menšiny. Len v roku 2022 dosiahlo nútené vysídľovanie rekordne vysoký počet 100 miliónov ľudí, z ktorých viac ako polovicu tvoria deti a mladí ľudia, ktorí potrebujú prístup k príslušnému kvalitnému vzdelávaniu. Okrem toho v období od januára 2020 do decembra 2021 došlo k 5 000 útokom na vzdelávanie a prípadom vojenského využitia škôl, pričom v 85 krajinách bolo unesených, zatknutých, zranených alebo zabitých 9 000 študentov a pedagógov. Toto sa deje popri zatvorení škôl v dôsledku ozbrojeného konfliktu a politickej nestability, pričom je ohrozené vzdelávanie dievčat, utečencov a iných skupín obyvateľstva. Tieto krízy dramaticky ovplyvňujú investície potrebné na transformáciu vzdelávacích systémov a zabezpečenie ich odolnosti voči budúcim narušeniam. Tieto výzvy ohrozujú šance mladých ľudí v rozvojových krajinách, aby mali prístup k vedomostiam a zručnostiam potrebným pre ich budúcnosť.

S cieľom riešiť túto znepokojujúcu situáciu EÚ zaradila vzdelávanie v núdzových situáciách do svojej humanitárnej reakcie a úzko ho prepojila s rozvojovou spoluprácou. EÚ vynaložila v rokoch 2015 až 2022 na vzdelávanie v núdzových situáciách viac ako 970 miliónov EUR a EÚ zostáva na čele medzinárodnej mobilizácie na vzdelávanie v núdzových situáciách. Podiel vzdelávania v núdzových situáciách v našom humanitárnom rozpočte sa v posledných rokoch výrazne zvýšil (počnúc 1 % v roku 2015, v súčasnosti dosiahol približne 10 %).

V reakcii na globálnu vzdelávaciu krízu sa Komisia zaviazala vyčleniť aspoň 10 % svojho rozvojového rozpočtu aj na urýchlenie prístupu k vzdelávaniu. Tento krok je iniciatívou zameranou do budúcnosti, v rámci ktorej Európsky parlament dôrazne podporuje Komisiu a zasadzuje sa za silnú angažovanosť EÚ na celosvetovej úrovni s cieľom zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave. Spravodajca je pevne presvedčený, že vzdelávanie je prierezovým nástrojom, ktorý ovplyvňuje každý rozmer udržateľného rozvoja a má transformačnú silu, ktorá mladým ľuďom umožňuje naplno využiť svoj potenciál, podporovať svoje komunity a prelomiť kruh chudoby.

Vzhľadom na obrovské potreby, výzvy v oblasti účinnosti a hlboko zakorenené a dobre známe nedostatky vo vykonávaní rozvojového financovania EÚ je potrebné posúdiť, ako môže EÚ čo najlepšie využiť obmedzené finančné zdroje a zvýšiť silu finančných prostriedkov EÚ na vzdelávanie.

Odporúčania a požiadavky formulované v tejto správe vychádzajú z rozsiahlych konzultácií so širokou škálou zainteresovaných strán z rôznych krajín a regiónov. Spravodajca ako stály spravodajca pre vzdelávanie zhrnul nielen účty týkajúce sa postupu vypracovania tejto správy, ale zahŕňa aj vyhlásenia a pozície vyplývajúce z predchádzajúcich vypočutí, výmen a diskusií týkajúcich sa oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

Svetová banka uznala osobitnú strategickú hodnotu náboženských aktérov v rozvojovej spolupráci vzhľadom na ich dosah na mieste a ich podporné činnosti. Náboženský aktéri majú jedinečné postavenie na to, aby mohli pozitívne prispievať, pretože majú dobrý dosah na komunitu a pomery na mieste. Títo aktéri majú možnosť vyplniť medzeru v prípadoch, keď najmä v subsaharskom regióne štátne subjekty nedokážu pôsobiť a keď chýbajú základné sociálne služby. Spravodajca by chcel upriamiť pozornosť na kontroverznú situáciu, že napriek tomu, že náboženské organizácie poskytujú v subsaharskom regióne v priemere 40 % vzdelávania, EÚ stále neuznáva ich potenciál na uľahčenie udržateľného rozvoja. Vzhľadom na tieto skutočnosti spravodajca navrhuje intenzívnejšiu spoluprácu EÚ s náboženskými aktérmi a vyzýva na ich systematické začleňovanie do rozvojovej spolupráce EÚ.

Spravodajca tiež uznáva, že účinnosť iniciatív v oblasti vzdelávania financovaných z prostriedkov EÚ sa musí výrazne zvýšiť, aby sa splnili ciele Agendy 2030. V tejto súvislosti by sa mala posilniť domáca zodpovednosť. Spravodajca odporúča sústrediť úsilie EÚ, najmä v oblasti vzdelávania, v ktorej sa angažujú aj partnerské krajiny. To slúži dlhodobej udržateľnosti investícií EÚ a umožní nám maximalizovať vplyv financovania EÚ na uľahčenie udržateľného rozvoja. V tomto duchu je pri využívaní finančných prostriedkov EÚ potrebné zabezpečiť, aby sa partnerské krajiny zaviazali prevziať zodpovednosť za udržiavanie projektov.

V neposlednom rade spravodajca opätovne potvrdzuje svoj postoj, že financovanie EÚ na rozvoj by nikdy nemali nabádať mladých ľudí, aby opustili svoje domovské krajiny. Naopak, malo by im poskytnúť podmienky na prispievanie k sociálnemu a hospodárskemu rozvoju ich komunit. V oblasti vzdelávania musí EÚ zabezpečiť, aby úsilie nevedlo k úniku mozgov z Afriky, ale zabezpečilo pracovné príležitosti a prístup k dôstojnej práci v rozvojových partnerských krajinách. V tejto súvislosti je nevyhnutné zosúladiť zručností a prenos znalostí a zručností relevantných pre požiadavky moderných ekonomík, ako aj pre miestne prostredie. Ide o dôležitý nástroj na riešenie nedostatočného prístupu k vzdelávaniu a dôstojnej práci ako základných príčin migrácie.

Spravodajca zdôrazňuje, že ak sa vytvoria správne podmienky, mladí ľudia v Afrike budú mať potenciál podporiť rozvoj svojho kontinentu. Silná, bezpečná a prosperujúca Afrika závisí od posilnenia postavenia ďalšej generácie na kontinente. Prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave je nástrojom, ktorý im umožňuje posilniť správu vecí verejných a inštitúcie a vykonať potrebné reformy, aby sa Afrika stala víťazom 21. storočia.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	24.10.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 15 -: 0 0: 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Barry Andrews, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Eleni Stavrou, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Ilan De Basso, Marlene Mortler, Carlos Zorrinho
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Karolin Braunsberger-Reinhold

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

15	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Eleni Stavrou, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud
S&D	Christophe Clergeau, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana

0	-

3	0
ECR	Beata Kempa
ID	Dominique Bilde
The Left	Miguel Urbán Crespo

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania